

Reactie gemeenten Utrecht, Den Haag en Amsterdam op consultatie ACM over toekomstige reguleringsmethode netbeheerders (vanaf 2027)

De gemeenten Utrecht en Amsterdam hebben te maken met netcongestie. Den Haag heeft nog niet te maken met netcongestie en wil dit uiteraard voorkomen. Het is daarom erg belangrijk voor deze steden dat de netbeheerder goede kaders hebben waarbinnen zij mogen werken en investeren, en dat de juiste prikkels gegeven worden om snelle en goede netuitbreidingen te realiseren. We merken namelijk dat de complexe stedelijke context invloed heeft op de investeringen die de netbeheerder moet doen. We willen daarom benadrukken dat het van cruciaal belang is dat de netbeheerder voldoende ruimte en middelen heeft om snel en effectief aan de grote opgave te kunnen werken.

Wij zijn echter niet thuis in de wereld van tariefreguleringen dus onze onderstaande uiteenzetting zijn praktische punten waar wij tegenaanlopen. We vragen aan de ACM om hier een vertaling van te maken in hun tariefregulering. Wij willen graag de volgende punten meegeven:

1. Tijdige investeringen stimuleren

Netbeheerders moeten de ruimte hebben om proactief te investeren, op basis van prognoses en beleidsplannen van gemeenten. Dat past ook bij de urgentie van de opgave en de enorme vergroting van middelen die netbeheerders (vanuit het rijk) krijgen. Daarnaast zouden er prikkels moeten zijn die netbeheerders actief stimuleren om deze tijdige investeringen te doen.

- Wij merken dat het gebrek aan tijdige investeringen voor vertraging zorgt. Bijvoorbeeld door de lange levertijd van materialen, of dat er per onderstation een nieuwe aanbesteding gedaan wordt.
- Ook zou gestimuleerd moeten worden dat een netbeheerder meteen een kabel aanlegt wanneer de weg open moet voor iets anders (bijvoorbeeld voor riolering of warmtenet) en we weten dat er ook een elektriciteitskabel moet komen in de toekomst.
- In Den Haag werkt de gemeente bijvoorbeeld aan een convenant Ondergrond met waterbedrijf Dunea en Stedin. Dit heeft mede tot doel om integraal te gaan programmeren, om te bereiken dat de straat maar een keer open hoeft voor werkzaamheden.

2. Geef ruimte voor hogere kosten in de stedelijke context t.b.v. snelheid.

Wij merken dat er vaak discussie is over inpassing van een station in de stedelijke context. De netbeheerder heeft de verantwoordelijkheid om de laagst mogelijk financiële kosten na te streven. We merken echter steeds meer dat dit haaks komt te staan op haalbaarheid van de bouw van een station. We vinden namelijk ook dat de maatschappelijke waarde van een goed ingepast station meegenomen moet worden. Daarnaast geldt er binnen steden ander beleid als in buitengebied. Er zijn namelijk aanvullende welstandseisen, duurzaamheidscriteria en andere aspecten.

In een stedelijke context als Utrecht, Den Haag en Amsterdam is zorgvuldige inpassing simpelweg duurder, vanwege de schaarse ruimte zowel boven als ondergronds, en de complexere inpassing.

- We merken dat de ondergrond vol raakt en dat er wellicht sneller naar duurdere opties uitgeweken moet worden (zoals kabeltunnels).

- In de stad willen wij op sommige plekken maatwerk (bijvoorbeeld inpandige MSR's) vanwege de grote druk op de openbare ruimte. Maatwerk is meestal duurder, maar heeft grote maatschappelijke baten zoals groter draagvlak bij omwonenden.
- Gemeentelijk beleid vereist een bepaalde mate van natuurinclusief bouwen (bijvoorbeeld groen dak, vogelkastje, planten tegen muur). De netbeheerder doet dit liever niet vanwege de veiligheid, extra kosten en lasten die dit mee zou brengen. Het zou helpen als dit gestimuleerd kan worden middels de tariefregulering.
- In de stedelijke context is het ontwerp van een onderstation of MSR belangrijk. Vooral bij onderstations kan dit tot significante extra kosten leiden die netbeheerders niet willen maken omdat ze dat in landelijk gebied ook niet doen (groen dak, EMV bescherming, geluidsdemping).
- Amsterdam is bezig met een proces dat tot een nieuw ontwerp voor MSR's zal leiden wat naar verwachting duurder is dan het goedkope standaardmodel. Maatschappelijk is dit wel wenselijk, en soms noodzakelijk om draagvlak te behouden.
- In Den Haag is de gemeente een integraal team aan het opzetten voor de opgave MSR. Ze willen met Stedin in kaart brengen in hoeverre ze tegemoet kunnen komen aan wensen voor inpandig inpassen en beeldkwaliteit in beschermd stadsgebied en wat hiervan de kosten en extra tijd zijn.

Eerder onderzoek van de ACM dat de inpassingskosten in de stad en in landelijke gebieden vergeleek, wees uit dat kosten per aansluiting ongeveer gelijk waren. Echter vragen wij ons af of hier bijvoorbeeld ook de indirecte kosten in zijn meegenomen zoals lastige inpassing in schaarse ondergrondse ruimte. De aanleg van een nieuwe kabel van een grootverbruiker (AC6) kan qua kosten hoger zijn in een stad dan daarbuiten, want de ondergrondse ruimte is recentelijk zeer schaars geworden in de stad wat zorgt voor hogere kosten. De maatschappelijke kosten kunnen in stad ook veel hoger zijn, bijvoorbeeld ook door de schaarse ruimte in de ondergrond en door overlast.

Wij vragen ons daarom af of de inpassingskosten in landelijk en stedelijk gebied nog steeds gelijk zijn en zouden dit graag opnieuw onderzocht zien.

3. **Stimuleren dat aansluitingen van grootverbruikers op het gunstigste net komen uit maatschappelijk oogpunt.** Grootverbruikers met een aansluiting bij de regionale netbeheerder kunnen soms beter op het hoogspanningsnet. Dit creëert ruimte op het regionale net voor andere belangrijke ontwikkelingen (MKB, scholen, etc.) en is maatschappelijk gewenst. Dit kan kosten met zich meebrengen die de netbeheerder moet compenseren. Belangrijk extra punt is dat dit ook al mogelijk zou moeten zijn vóóordat congestie afgeroepen wordt. Het zou goed zijn als de tariefregulering dit stimuleert, bijvoorbeeld door ook rekening te houden met maatschappelijk vermeden kosten.
4. **Voorkom dat kosten voor huishoudens teveel stijgen.** De grote investeringen die gedaan moeten worden om het elektriciteitsnet uit te breiden kunnen hogere vastrechtkosten en transportkosten tot gevolg hebben. We begrijpen dat investeringen doorberekend moeten worden, maar vragen de ACM wel om hier aandacht voor te hebben, en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn in de tariefregulering om te voorkomen dat de kosten voor huishoudens teveel stijgen.